

Ποιες οι σχέσεις της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση
Ποια τα οφέλη και οι προσδοκίες των Νέων
Ανοικτή συζήτηση στο Πανεπιστήμιο Κύπρου 22.01.20

Μεγάλη χαρά που βρίσκομαι μαζί σας σε αυτό το κορυφαίο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Ευχαριστίες προς Πρύτανη Παν. Κύπρου Τάσο Χριστοφίδη για τιμητική πρόσκληση. Όπως επίσης και στον Καθηγητή Ιωσήφ Ιωσήφ που είναι μαζί μας.

Ευχαριστώ πολύ την Επικεφαλής του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του ΠΚ, Δόξα Κωμοδρόμου, για τα καλά της λόγια και συμβολή στην οργάνωση της εκδήλωσης. Καλύτερες αναμνήσεις από επίσκεψη στις Βρυξέλλες – Νοε 13 (κούρεμα)

Η φήμη του ΠΚ έχει ξεπεράσει τα σύνορα της χώρας μας και έχει καθιερωθεί στις λίστες των καλύτερων πανεπιστημίων παγκοσμίως. Είναι γνωστό τι έχει πετύχει το ΠΚ στα λίγα χρόνια ζωής. Το ΠΚ θεωρείται από τη κοινή γνώμη ως αξιόπιστος θεσμός. Σε αυτή τη περίοδο απαξίωσης των θεσμών, αυτό σας τιμά ιδιαίτερα.

Χαίρομαι ιδιαίτερα διότι κατά τη διάρκεια της διπλωματικής μου σταδιοδρομίας συνεργάστηκα με εξαιρετικούς συναδέλφους, απόφοιτους του ΠΚ.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θα σας μιλήσω απόψε για τις σχέσεις της Κύπρου με την ΕΕ, τα οφέλη από τη συμμετοχή μας αλλά και εμείς ως Κύπρος τι προσφέρουμε στην ΕΕ.

Θα αναφερθώ επίσης στη σημερινή κατάσταση πραγμάτων στην ΕΕ και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει.

Θα ολοκληρώσω την παρουσίαση μου προσπαθώντας να απαντήσω στο ερώτημα, πως εκπληρώνονται οι προσδοκίες των νέων στην ΕΕ, μέσα σε αυτές τις συνθήκες.

Στόχος είναι να προσπαθήσω να αναδείξω σημασία ένταξης μας στην ΕΕ. Να εξετάσουμε πως μπορούμε ως κράτος μέλος να αξιοποιήσουμε καλύτερα τη συμμετοχή μας. Όπως επίσης ποιες δυνατότητες και ευκαιρίες προσφέρονται στους Ευρωπαίους πολίτες.

II. ΚΥΡΙΩΣ ΚΕΙΜΕΝΟ

Προτού αναφερθώ στις σχέσεις της ΚΔ με ΕΕ, θα ήθελα να υπενθυμίσω τι είναι η ΕΕ. Η ΕΕ γεννήθηκε μέσα από τις στάχτες του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Μέσα από τη διαδικασία συμφιλίωσης της Γαλλίας με τη Γερμανία, δημιουργήθηκαν οι βάσεις για ειρήνη, δικαιοσύνη και

ευημερία στην Ευρωπαϊκή ήπειρο. Η ΕΕ δεν είναι ένας συνεταιρισμό κρατών που βασίζεται στην ισορροπία δυνάμεων.

Είναι μία ένωση κρατών που μοιράζονται την κυριαρχία τους εθελοντικά

- στη βάση κοινών αρχών και αξιών και
- του κοινού μέλλοντος

Με απώτερο σκοπό να μπορούμε να βρίσκουμε κοινό έδαφος και να πετυχαίνουμε τον έντιμο συμβιβασμό (win-win / όχι σε βάρος ενός κμ)

Δεν είναι τυχαίο που η ΕΕ κατάφερε στα 60 χρόνια ύπαρξης να γίνει παγκοσμίως

- μία από τις ισχυρότερες οικονομίες
- το πιο προοδευτικό κοινωνικό σύστημα και
- ο μεγαλύτερος δωρητής ανθρωπιστικής βοήθειας.

Για όλους αυτούς τους λόγους επιδιώξαμε την ένταξη μας στην ΕΕ, επιπρόσθετα από την ενίσχυση της θέσης μας στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

1.Σχέσεις Κύπρου – ΕΕ

1989 - Χρονιά που ιδρύθηκε το ΠΚ. Το 1989 όμως το θυμόμαστε κυρίως διότι άλλαξε την πορεία της ιστορίας της Ευρώπης.

Η πτώση του τείχους του Βερολίνου και η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης οδήγησαν στο τέλος του ψυχρού πολέμου και στην αρχή της διαδικασίας ενοποίησης της ευρωπαϊκής ηπείρου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το 2004 να ενταχθούν στην ΕΕ οι πρώην χώρες του Ανατολικού μπλοκ μαζί με τη Μάλτα και την Κύπρο.

Λόγω της πολιτικής κατάστασης, για τη Κύπρο η διαδικασία ένταξης δεν ήταν εύκολη. Παρά τις Ευρωπαϊκές μας καταβολές, το κράτος δικαίου, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ανεπτυγμένη οικονομία μας, χρειάστηκε η Ελλάδα να απειλήσει με βέτο την ένταξη των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης για να συμπεριληφθεί και η Κύπρος στο κύμα διεύρυνσης του 2004.

Οι σχέσεις της ΚΔ με την ΕΕ μπορούν να χωριστούν σε 3 περιόδους.

- Πρώτα χρόνια μετά την ένταξη μας: έμφαση στην επίλυση του Κυπριακού
 - *Δημοψήφισμα / Κυπριακό / Τουρκία*
 - Προεδρία μας το 2012, σε μία δύσκολη πολιτικά συγκυρία
 - *βοήθησε να αντιληφθούμε καλύτερα τα οφέλη από συμμετοχή μας*
 - Ακολούθησαν όμως το Μάρτιο του 2013 οι οδυνηρές αποφάσεις του Eurogroup
 - *και με δικά μας λάθη (έλλειψη αξιοπιστίας)*

Σήμερα, 15 χρόνια μετά την ένταξη μας στην ΕΕ: Πιο ώριμοι και ενεργότερο κράτος-μέλος. Μάθαμε τους κανόνες του παιχνιδιού και μπορούμε να αξιοποιήσουμε καλύτερα τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που προσφέρει η συμμετοχή μας στην ΕΕ.

Παρά την απογοήτευση από τις αποφάσεις του 2013, μέσα από τη συμμετοχή μας διαμορφώνουμε την Κύπρο του Αύριο. Πρέπει να εμπεδώσουμε πως η ΕΕ είναι ο φυσικός μας χώρος και η προσήλωση μας στην ΕΕ είναι συνειδητή επιλογή.

2. Οφέλη από τη συμμετοχή μας στην ΕΕ και η δική μας συμβολή μας

Η συνέχιση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και η διεύρυνση της ευρωπαϊκής ατζέντας είχαν ως αποτέλεσμα όλο και περισσότερες αποφάσεις να λαμβάνονται στις Βρυξέλλες και δημιούργησαν την ανάγκη για μία σφαιρική προσέγγιση.

Η οικονομική κρίση, το Μεταναστευτικό, το Brexit και η κλιματική αλλαγή είναι οριζόντια θέματα με πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις. Που άγγιξαν όλα τα κμ.

Αυτός είναι ο λόγος που το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη δημιουργία της Γενικής Γραμματείας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Αποστολή της είναι

- να διασφαλίσει καλύτερη αξιοποίηση της συμμετοχής μας στην ΕΕ
- η διαμόρφωση ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής για θέματα ΕΕ
- ο συντονισμός του κυβερνητικού μηχανισμού.

Αν θέλουμε να είμαστε αποτελεσματικοί στις Βρυξέλλες, πρέπει να μιλούμε με μία φωνή και να έχουμε Στρατηγική για την ΕΕ.

Αυτό ενισχύει την αξιοπιστία μας και βοηθά την προσπάθεια να αξιοποιήσουμε καλύτερα οφέλη από τη συμμετοχή στην ΕΕ.

Ως πλήρες κράτος μέλος της ΕΕ, με δικαιώματα και υποχρεώσεις, επιδιώκουμε να συμβάλουμε ενεργά στη διαμόρφωση των θέσεων της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή διάσταση είναι στο επίκεντρο καθορισμού των πολιτικών μας. Παράλληλα, επιδιώκουμε στην περαιτέρω ενσωμάτωση της ΚΔ στην ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική και δομές

- με απώτερο στόχο την ενίσχυση του κράτους μας για να μπορούμε να ανταποκριθούμε καλύτερα στις προσδοκίες των πολιτών μας.

Χωρίς αμφιβολία και παρά τις απογοητεύσεις, τα οφέλη από τη συμμετοχή μας στην ΕΕ είναι τεράστια. Όπως επίσης και οι ευκαιρίες.

Ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Η ισότητα ανδρών και γυναικών και η παροχή ίσων ευκαιριών.

Η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Η κοινωνική προστασία.

Τα δικαιώματα των ασθενών και των ευάλωτων ομάδων.

Τα ψηλά πρότυπα προστασίας του καταναλωτή.

Παράλληλα, η Κύπρος έχει ισχυρή φωνή μέσα από την ισότιμη συμμετοχή της στην ΕΕ. Μία φωνή η οποία μας επέτρεψε να φτάσουμε στο σημερινό επίπεδο συνεργασιών μας με τις χώρες της περιοχής μας. Η ΚΔ πρωτοστατεί στην ενίσχυση των σχέσεων ΕΕ με τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Μέσα από πρωτοβουλίες όπως η αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, αναδεικνύουμε την προστιθέμενη αξία της Κύπρου με ιστορικά στενούς δεσμούς με τις χώρες της περιοχής μας.

15 χρόνια μετά την ένταξη μας, αντιλαμβανόμαστε ότι η συμμετοχή μας στην ΕΕ είναι σημαντική για την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία μας. Χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν έχουμε και άλλη απόσταση να διανύσουμε.

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε πως οι αποφάσεις που λαμβάνονται στις Βρυξέλλες επηρεάζουν τη χώρα μας και έχουν επιπτώσεις στις ζωές των πολιτών μας. Με την ενεργό συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, μπορούμε να διαμορφώσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τον τόπο μας.

Στη περίπτωση της Κύπρου, δεν πρέπει επίσης να ξεχνούμε το πολιτικό μας πρόβλημα σε συνδυασμό με την γεωγραφική μας θέση στην εκρηκτική περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

3. Κατάσταση πραγμάτων στην ΕΕ

Συνοχή ΕΕ τέθηκε υπό δοκιμασία τα τελευταία χρόνια εξαιτίας σοβαρών/υπαρξιακών προκλήσεων. Προκλήσεις, όπως η οικονομική κρίση, το Μεταναστευτικό, και το Brexit δημιούργησαν επικίνδυνους τριγμούς στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα και έθεσαν υπό δοκιμασία την ενότητα της ΕΕ.

Όλες αυτές οι προσκλήσεις σε συνδυασμό με την έλλειψη αποφασιστικότητας για αποτελεσματική αντιμετώπιση τους, ενίσχυσαν τον λαϊκισμό και τον εθνικισμό και οδήγησαν σε αμφισβήτηση της ΕΕ.

Παρά, όμως, την δύσκολη πολιτική συγκυρία, οι φόβοι για το αποτέλεσμα των Ευρωεκλογών του περασμένου Μαΐου δεν επιβεβαιώθηκαν.

Όμως, το μήνυμα των ψηφοφόρων ήταν πολύ σαφές:

- Η ΕΕ πρέπει να σταματήσει να είναι εσωστρεφής και να γίνει πιο αποφασιστική.
- Να προστατεύσει πιο αποτελεσματικά τα ευρωπαϊκά συμφέροντα.
- Να γίνει πιο δίκαιη, πιο ανταγωνιστική και πιο δημιουργική.
- Να προωθήσει την πολυμέρεια και τη διεθνή έννομη τάξη.

Η νέα Στρατηγική Ατζέντα καθορίζει τις προτεραιότητες της επόμενης 5ετίας και αντανακλά τα διδάγματα των τελευταίων χρόνων:

- Προστασία των πολιτών και των βασικών ελευθεριών
- Οικονομική ανάπτυξη, χωρίς αποκλεισμούς, με κοινωνικό πρόσωπο
- Προστασία του περιβάλλοντος και καταπολέμηση κλιματικής αλλαγής
- Ανάδειξη του διεθνούς ρόλου της ΕΕ και των ευρωπαϊκών αξιών

Είναι μία προσπάθεια αντιμετώπισης των ανησυχιών των πολιτών. Αλλά και για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του μέλλοντος. Μία δυνατή και αλληλέγγυα ΕΕ που θα παρέχει μακροπρόθεσμες λύσεις μέσα στα καίρια ζητήματα που αντιμετωπίζουμε, όπως η Μετανάστευση και η Κλιματική Αλλαγή. Αλλά και που θα προάγει την έρευνα, την καινοτομία και την Ενιαία Ψηφιακή Αγορά.

Ελπίζουμε πως η νέα ηγεσία της ΕΕ θα πράξει αυτά τα οποία της αναλογούν για να μπορέσει ο Ευρωπαίος πολίτης να αισθάνεται ασφάλεια και ότι αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά οι ανησυχίες του.

Δεν έχουμε την πολυτέλεια να μείνουμε απαθείς. Οι προκλήσεις είναι τεράστιες και δεν μπορεί ένα κράτος από μόνο του να τις αντιμετωπίσει. Χρειάζεται να δοθούν οριστικές λύσεις σε αυτά τα ζητήματα και για να το πετύχουμε απαιτείται συλλογικότητα και ενότητα.

Βεβαίως, δεν πρέπει να ξεχνούμε το Brexit. Δεν ήταν λίγοι που υποστήριξαν πως η αποχώρηση του ΗΒ θα σήμανε το τέλος της ΕΕ. Αλλά τα γεγονότα τους διέψευσαν και η ΕΕ παρέμεινε ενωμένη. Επιθυμία μας θα ήταν όπως το Ηνωμένο Βασίλειο παραμείνει στην ΕΕ. Αλλά σεβόμαστε την ετυμηγορία του βρετανικού λαού. Προετοιμαζόμαστε για συντεταγμένη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ στις 31 Δεκεμβρίου του 2020.

1.2.20 ξεκινά η μεταβατική περίοδος – εφαρμογή ΣΑ

-Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης > τρόπος λειτουργίας και πολιτικές

4. Πως εκπληρώνονται οι προσδοκίες των νέων στην ΕΕ σήμερα

Λίγοι αμφισβητούν τα επιτεύγματα της ΕΕ, παρά τα λάθη και τις αδυναμίες της. Η εμπέδωση της ειρήνης και της συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή ήπειρο. Η προάσπιση της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Η αλληλεγγύη και η ευημερία.

Όλα αυτά είναι επιτεύγματα που μιλούν από μόνα τους, αλλά δεν φαίνεται να είναι αρκετά να σας εμπνεύσουν. Το ερώτημα είναι πως εκπληρώνονται οι προσδοκίες της νέας γενιάς. Πως όμως αυτές οι επιτυχίες αντανακλώνται στις ζωές των νέων, ιδιαίτερα σε περίοδο οικονομικής κρίσης και ανεργίας.

Η σύντομη απάντηση είναι ο ευρωπαϊκός τρόπος ζωής, με ότι αυτό συνεπάγεται. Όπως η δυνατότητα να διακινείται ελεύθερα, να εργάζεται, να ζει κάποιος σε 28 χώρες. Όπως οι ευκαιρίες μόρφωσης μέσα από το Πρόγραμμα Erasmus+, αλλά και ανάπτυξης δεξιοτήτων, επιμόρφωσης, εκμάθησης ξένων γλωσσών. Μέσα από τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.

Είναι πάρα πολλά τα οφέλη τα οποία πολλές φορές θεωρούμε αυτονόητα. Επειδή για εσάς τους νέους - η Ευρώπη, όπως έχει εξελιχτεί, είναι η καθημερινότητά σας. Από εσάς εξαρτάται να αξιοποιήσετε τις ευκαιρίες που προσφέρει η συμμετοχή μας στην ΕΕ. Διεκδικώντας αυτό που αξίζετε – ένα καλύτερο μέλλον.

III. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης όπως την γνωρίζουμε σήμερα, αυτό το τεράστιο εγχείρημα που βασίζεται στον διάλογο τη συνεργασία και την αλληλεγγύη, ήταν κάποτε μία φιλοδοξία, ένα όνειρο μίας μικρής μερίδας οραματιστών όπως ο Jean Monnet.

Η Ενιαία Αγορά και η ελεύθερη διακίνηση δεν επιτεύχθηκαν σε μία νύκτα. Όλα αυτά συνέβησαν διότι πολιτικοί όπως οι Francois Mitterrand και Helmut Kohl είχαν το θάρρος να θέσουν το ευρωπαϊκό συμφέρον υπεράνω των εθνικών συμφερόντων για τη πραγματοποίηση του μεγάλου ονείρου της ενωμένης Ευρώπης.

Σε αυτή τη συγκυρία, όπου οι ευρωπαϊκές αξίες αμφισβητούνται και οι κανόνες της πολυμέρειας και της διεθνούς έννομης τάξης αγνοούνται από κάποιους προκλητικά, πιστεύω ακράδαντα πως η ΕΕ είναι μία αναγκαιότητα, παρά τα λάθη και τις αδυναμίες της.

Όπως είπε ο Robert Schuman στις 9 Μαΐου 1950, η Ευρώπη δεν θα δημιουργηθεί αμέσως ή σύμφωνα με ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Εμείς κτίζουμε τη δική μας Ευρώπη, ένα δυναμικό και συνεχώς εξελισσόμενο οικοδόμημα, που ανήκει στα κμ και τους πολίτες του.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, το Brexit αποτελεί την καλύτερη υπενθύμιση για όσα, συλλογικά, έχουμε πετύχει μέσα από τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Και κυρίως μας θυμίζει πως η Ευρώπη παραμένει ακόμη περιζήτητη για να εργάζεται ή να ζει κάποιος σήμερα.

Φοιτητής στη Δ. Γερμανία / διαιρεμένη Ευρώπη, βίζα, συνάλλαγμα.

Αυτό που θέλω κλείνοντας να τονίσω, είναι πως η Ευρώπη δεν είναι μόνο το ευρώ. Είναι μία ένωση κοινών αρχών και αξιών. Αρχές και αξίες που μας ενώνουν, που μας ορίζουν, που είναι η ταυτότητα μας.

Και εμείς ως Κύπριοι, που η χώρα μας είναι υπό κατοχή και η εθνική μας κυριαρχία παραβιάζεται και αμφισβητείται απροκάλυπτα, οφείλουμε να αντιληφθούμε την τεράστια σημασία της ένταξης μας στην ΕΕ.